

**UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET**

**Hjemmeeksamen/heimeeksamen i
LING2104- Morfologi og syntaks 2**

Høst/haust 2013

Publisering: Mandag/måndag 25. november kl. 13

**Innlevering: Torsdag 28. november på ekspedisjonen i 1. et.,
Henrik Wergelands hus i åpningstiden/opningstida (kl. 12.30-15)**

Oppgavesettet er på 7 sider, forsiden medregnet.
Oppgåvesettet er på 7 sider medrekna framsida.

Sensur: 3 uker/veker

BOKMÅL

Du velger bort ett spørsmål , men ikke a), b), c), d), h), k).

Skriv ca 5-6 sider pluss f-strukturer.

Vær oppmerksom på at oppgavene skal besvares med pensumlitteraturen som utgangspunkt - det forhindrer naturligvis ikke at du også kan trekke inn kunnskap fra andre kilder.

Husk nøyaktige referanser til litteratur du viser til (f.eks. slik: Paaschehare 2001:139), og fullstendig litteraturliste til slutt.

Til deg som ikke har norsk som morsmål: I enkelte av svarene dine kan du ha bruk for argumenter som er basert på hva som er mulig eller ikke mulig i norsk. Ikke la deg hindre av at norsk ikke er morsmålet ditt - uttrykk deg f.eks. slik: "Jeg forutsetter at denne konstruerte setningen er (u)mulig i norsk". (Om forutsetningen skulle vise seg å være feilaktig, er ikke det så farlig - det er resonnementet som teller.)

- a) Forklar kort hva funksjonell struktur (f-struktur) er, og hvordan den er forskjellig fra argumentstruktur (a-struktur) og konstituentstruktur (c-struktur).
- b) Forklar hva det vil si at et verb er passivt.
- c) Forklar hva det vil si at LFG redegjør for passiv med en leksikalsk regel.
- d) Se på parene av aktive og passive setninger (1)-(8). Foreslå leksikalske innførsler for alle (aktive og passive) verb slik de er brukt her, med semantiske roller og syntaktiske funksjoner (se bort fra hjelpeverbene). Kommenter eventuelle problemer.
 - (1) *En sortkledd mann legger pengene på bordet*
 - (2) *Pengene legges på bordet av en sortkledd mann*
 - (3) *Vi snakket aldri om politikk*
 - (4) *Det ble aldri snakket om politikk*
 - (5) *Vi drakk vann*
 - (6) *Det ble drukket vann*
 - (7) *Retten fant henne skyldig i bedrageri*
 - (8) *Hun ble funnet skyldig i bedrageri*

e) Inneholder setning (9) et passivt verb? Forklar.

(9) *Etter at Ola møtte Mari, ble han plutselig så veldig interessert i fotball*

f) Hva kan være grunnen til at setningene (10) og 11) ikke har tilsvarende passiver?

(10) *Det blåser kaldt ute*

[sml. **Det blåses kaldt ute*]

(11) *Ola pleier å sovne foran fjernsynet*

[sml. **Det pleies å sovne foran fjernsynet / *Å sovne foran fjernsynet pleies*]

g) Se på setning (12).

(12) *Bilen må skiftes olje på*

Prøv å finne noen argumenter for at *bilen* i (12) er subjekt.

Skaper passiven i (12) problemer for fremstillingen av passiv i Kroeger?
Forklar.

h) I LFG antar man at infinitiver kan være subjektløse i c-struktur, men de kan aldri være subjektløse i f-struktur. Forsök å finne noen grunner til å anta at infinitiver alltid må ha et subjekt i f-struktur

i) Sett opp f-strukturen for setning (13).

(13) *Å drikke alkohol antas å skade leveren*

Forklar hvordan subjektposisjonene for *drikke* og *skade* er fylt i f-strukturen.

j) Sett opp f-strukturer for (14) og (15). Angi leksikalske innførsler for verbene (slik de er brukt her), med semantiske roller og syntaktiske funksjoner.

(14) *Det kommer mange kunder til butikken*

(15) *Det antas å komme mange kunder til butikken*

Forklar deretter så nøyaktig du kan hva som er galt med setningene (16) og (17). Vi antar at 'det' er formelt subjekt i (16). [Setning (16) er naturligvis ikke ugrammatisk hvis 'det' er et personlig pronomen som viser til f.eks. alkohol, men det er irrelevant for oppgaven.]

(16) **Det antas å skade leveren*

(17) **Butikken antas å komme mange kunder*

k) Forklar kort hva som ligger i begrepet grammatikalisering.
I franskbaseret kreol på Seychellene blir passiv uttrykt med partisipp av hovedverbet pluss formen *gay*. Et eksempel er (18).

- (18) *Zot pa ti gay evite da sa feste*
de ikke PRETERITUM PASSIV invitert til den fest
'De ble ikke invitert til den festen'

I (18) er *gay* glosset som PASSIV. Dette ordet kan settes i sammenheng med verbet *gay*, som betyr 'motta'. Kan dette sees som et tilfelle av grammatikalisering? Forklar. [Note: Du gjetter kanskje at verbet *gay* i sin tur kommer fra det franske verbet *gagner* 'tjene, vinne', men dette er ikke direkte relevant her.]

l) I engelsk (særlig eldre engelsk) finnes et nomen *better* med betydningen 'person som er over en i (sosial) rang', brukt f.eks. som i (19).

- (19) *You should have respect for your betters!*
'Du bør ha respekt for de som er over deg i sosial rang!'

Dette nomenet *better* kan åpenbart settes i sammenheng med det komparative adjektivet *better*. Kan dette sees som et tilfelle av grammatikalisering? Forklar.

m) Engers artikkel om -s-verb gir argumenter for at -s ved passive verb i moderne norsk er et bøyingsstikk. Hvordan vil du vurdere en alternativ analyse hvor moderne norsk -s ved passive verb er et klitikon? Forsøk å konstruere setninger som gir argumenter for og/eller mot en slik analyse.

NYNORSK

Du vel bort eitt spørsmål , men ikkje a), b), c), d), h, k).

Skriv ca 5-6 sider pluss f-strukturar.

Ver merksam på at oppgåvene skal besvarast med pensumlitteraturen som utgangspunkt - det forhindrar naturlegvis ikkje at du også kan trekkje inn kunnskap frå andre kjelder.

Hugs nøyaktige referansar til litteratur du viser til (f.eks. slik: Paaschehare 2001:139), og fullstendig litteraturliste til slutt.

Til deg som ikkje har norsk som morsmål: I enkelte av svara dine kan du ha bruk for argument som er baserte på kva som er mogleg eller ikkje mogleg i norsk. Ikkje la deg hindre av at norsk ikkje er morsmålet ditt - uttrykk deg f.eks. slik: "Eg føreset at denne konstruerte setninga er (u)mogleg i norsk". (Om føresetnaden skulle vise seg å være feilaktig, er ikkje det så farleg - det er resonnementet som tel.)

a) Forklar kort kva funksjonell struktur (f-struktur) er, og korleis han er forskjellig frå argumentstruktur (a-struktur) og konstituentstruktur (c-struktur).

b) Forklar kva det vil seie at eit verb er passivt.

c) Forklar kva det vil seie at LFG gjer greie for passiv med ein leksikalsk regel.

d) Sjå på para av aktive og passive setningar (1)-(8). Foreslå leksikalske innførslar for alle (aktive og passive) verb slik dei er brukte her, med semantiske roller og syntaktiske funksjonar (sjå bort frå hjelpeverba). Kommenter eventuelle problem.

(1) *En sortkledd mann legger pengene på bordet*

(2) *Pengene legges på bordet av en sortkledd mann*

(3) *Vi snakket aldri om politikk*

(4) *Det ble aldri snakket om politikk*

(5) *Vi drakk vann*

(6) *Det ble drukket vann*

(7) *Retten fant henne skyldig i bedrageri*

(8) *Hun ble funnet skyldig i*

e) Inneheld setning (9) eit passivt verb? Forklar.

(9) *Etter at Ola møtte Mari, ble han plutselig så veldig interessert i fotball*

f) Kva kan vere grunnen til at setningane (10) og 11) ikkje har tilsvarande passivar?

(10) *Det blåser kaldt ute*

[sml. **Det blåses kaldt ute*]

(11) *Ola pleier å sovne foran fjernsynet*

[sml. **Det pleies å sovne foran fjernsynet* / **Å sovne foran fjernsynet pleies*]

g) Sjå på setning (12).

(12) *Bilen må skiftes olje på*

Prøv å finne nokre argument for at *bilen* i (12) er subjekt.

Skaper passiven i (12) problem for framstellinga av passiv i Kroeger? Forklar.

h) I LFG antar ein at infinitivar kan vere subjektlause i c-struktur, men dei kan aldri vere subjektlause i f-struktur. Forsök å finne nokre grunnar til å anta at infinitivar alltid må ha eit subjekt i f-struktur

i) Set opp f-strukturen for setning (13).

(13) *Å drikke alkohol antas å skade leveren*

Forklar korleis subjektposisjonane for *drikke* og *skade* er fylte i f-strukturen.

j) Set opp f-strukturar for (14) og (15). Angi leksikalske innførslar for verba (slik dei er brukte her), med semantiske roller og syntaktiske funksjonar.

(14) *Det kommer mange kunder til butikken*

(15) *Det antas å komme mange kunder til butikken*

Forklar deretter så nøyaktig du kan kva som er galt med setningane (16) og (17). Vi antar at 'det' er formelt subjekt i (16). [Setning (16) er naturligvis ikkje ugrammatisk viss 'det' er eit personleg pronomen som viser til f.eks. alkohol, men det er irrelevant for oppgåva.]

(16) **Det antas å skade leveren*

(17) **Butikken antas å komme mange kunder*

k) Forklar kort kva som ligg i omgrepet grammatikalisering.

I franskbaserd kreol på Seychellane blir passiv uttrykt med partisipp av hovudverbet pluss forma *gay*. Eit eksempel er (18).

- (18) *Zot pa ti gay evite da sa feste*
dei ikkje PRETERITUM PASSIV invitert til den fest
'Dei blei ikkje inviterte til den festen'

I (18) er *gay* glossa som PASSIV. Dette ordet kan setjast i samanheng med verbet *gay*, som betyr 'motta'. Kan dette sjåast som eit tilfelle av grammatikalisering? Forklar. [Note: Du gjettar kanskje at verbet *gay* i sin tur kjem frå det franske verbet *gagner* 'tjene, vinne', men dette er ikkje direkte relevant her.]

- l) I engelsk (særleg eldre engelsk) finst eit nomen *better* med betydninga 'person som er over ein i (sosial) rang', brukt f.eks. som i (19).

- (19) *You should have respect for your betters!*
'Du bør ha respekt for dei som er over deg i sosial rang!'

Dette nomenet *better* kan openbart setjast i samanheng med det komparative adjektivet *better*. Kan dette sjåast som eit tilfelle av grammatikalisering? Forklar.

- m) Engers artikkel om -s-verb gir argument for at -s ved passive verb i moderne norsk er eit bøyings-suffiks. Korleis vil du vurdere ein alternativ analyse der moderne norsk -s ved passive verb er eit klitikon? Forsøk å konstruere setningar som gir argument for og/eller mot ein slik analyse.